

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація:
"Свобода"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНКОЮЗ: (201) 451-2200

РІК ХСІІ. Ч. 150.

ДЖЕРСІ СІТІ / НЬО ЙОРК. ЧЕТВЕР, 8-ГО СЕРПНЯ 1985

ЦЕНТІВ 25 CENTS

JERSEY CITY AND NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 8, 1985

No. 150.

VOL. XCII.

ЗАЯВА

Коментувати щось надруковане у „Вістях з України” це все одно, що доводити запеклому злодієві неморальність привласненого чужого. Але, щоб припинити кривдосуд, ми мусимо дещо прокоментувати.

Опублікована у „Вістях з України” ч. 28 за липень 1985 року стаття „Прозріння” свідчить про новий етап „роботи” цієї кузні фальшивок. Цей етап почався з надрукування в кагібівському листку фіктивного інтерв'ю з українським політв'язнем І. Сокульським, де останній нібито казав перед КГБ. Тому, що це фіктивне інтерв'ю не було викрито, метод пройшов атестацію. І наступним кроком є стаття „Прозріння” (характерно, що фікцію про Сокульського та фікцію про Ю. Шухевича оприлюднено під однаковою назвою — „Прозріння”). Остання стаття це маневр для припинення братозахисної кампанії на Заході. Нам абсолютно ясно, що опублікована у „Вістях з України” уривки, нібито писані рукою Ю. Шухевича, — це підробка, про що і сповіщав українську громаду. (Викласти наші міркування детально значить навчити КГБ робити фальшивки без огріхів. Тому ми утримуємось від деталей).

2-го серпня 1985 року

Колишній в'язні ГУЛагу
Ніна Строката
Святослав Караванський

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИАНСТВА

Нью Йорк (В.К.). — У суботу, 13-го липня (ч.р.), від год. 11-ої ранку до 5-ої по полудні у приміщенні Українського Православного Културного Центру в Бавинд Бруку, Н. Дж., відбулося друге з черги засідання Ділового комітету для відзначення Тисячоліття Християнства в Україні. Діловий комітет — це частина Крайового Громадського Комітету для Відзначення Християнства в Україні, який включає також Почесну Президію, Президію, різні комісії і секретаріат. На засіданні був присутній голова Президії д-р Юрій Стасюк, який і брав активну участь у нарадах.

Засідання відкрив і ним провів д-р Юрій Солтис, голова Ділового комітету, а протокол з попереднього засідання, яке відбулося 1-го червня ч.р. у мітropolitanській палаті Владика Стефана Сулика у Філадельфії, прочитав д-р Петро Стерчо. Після вимови думок і деяких уточнень протокол був прийнятий.

На засіданні були обговорені різні справи, що з попереднього засідання і деякі нові. Між попередніми була справа секретаріату. Основною збори громадських організацій виборили секретаріат як орган Президії, а Діловий комітет залишився без секретарів. Тому, що Президія засідає рідше, як Діловий комітет, попереднє засідання поставило, що секретаріат буде виконувати свої функції для Президії і для Ділового комітету. На цих засіданнях був також зроблений розподіл праці секретарів: інж. Юрій Базилевський і о. Андрій Партикевич — англомовні секретарі, Корнел Василік та інж. Олександр Шевченко — україномовні та протоколярні секретарі, а д-р Василь Калинович — секретаріат секретарів.

Питання назви Комітету було також предметом дискусії бо назва, яку було загально прийнято на основних зборах у Філадельфії і яку не продискутовано, була — Крайовий Комітет для Відзначення Тисячоліття Християнства в Україні. Тому на цьому засіданні було кілька сугестій, наприклад:

(Закінчення на стор. 3)

Парафія в Чикаго приготує однотижневий фестиваль

Чикаго. — Українська католицька церква св. Йосифа при 500, Норт Камберленд авеню, знову влаштує свій традиційний фестиваль, який відбудеться тут від середи 21-го до суботи 26-го серпня ч.р.

Шовечора від 7-ої до 10-ої години гратимуть оркестри до танців, як також будуть гри, забави, вистави і етнічні страви для дітей і дорослих.

(Закінчення на стор. 3)

В Рочестері знов влаштовують фестиваль

Рочестер, Н.Й. (МСК). — Українська католицька церква св. Йосифа влаштує тут шорічно величавий чотириденний фестиваль українського народного мистецтва. Цього року фестиваль відбудеться в дні 15-го — 18-го серпня та заповниться дуже імпозантно.

Цей фестиваль має уже свій розголос на протязі кільканадцятих років поміж мешканцями Рочестера й сусідніх міст, бо автобусами і автівами приїжджають відвідувачі з Баффало, Сиракузів, Амстердаму, щоб подивитися та насолодитися українським мистецтвом у всіх його видах. Мистецькі виставки, покази писаня писанок, кераміки, вишивання, вибілки, а навіть роблення вареників відбудуться впродовж усіх чотирьох днів. Чисельні станики да-

(Закінчення на стор. 3)

ЛІВІ ЕЛЕМЕНТИ НАМАГАЮТЬСЯ ПЕРЕБРАТИ ВЛАДУ В ЛИВАНІ

Бейрут, Ливан. — Пресо-ві агентства і кореспонденти інформують, що ліві елементи намагаються всіма способами, очевидно, з допомогою Москви і Сирії, яка служить посередником СРСР на Близькому Сході, перебрати владу в свої руки, відкидаючи при тому категорично можливість співпраці з ліванськими-християнами в майбутньому формуванні державної системи.

В інтерв'ю, опублікованому в лівій газеті „Ас-Сафір” лідер мусульманів-друзів Валід Джумбалат говорить, що немає жадного вигляду і можливості компромісу з „консервативними-християнами”, навіть тими, які є тепер при владі чи творять частину ліванського війська. „Я не визнаю режиму теперішнього президента Аміна Гемалія, — заявляє Джумбалат, — ми не маємо нічого спільного з його урядом і його системою управління державою”.

Лівій фанатик далі заявляє, не схиляючись цілком з планами, що майбутня система буде вирішена „фронтом національної єдності”, тобто мусульманською міліцією і 13-ма іншими радикально-лівама малими угрупованнями, які, як відомо, тепер поки що себе взаємно поборюють. Всі вони ведуть просирійську лінію, а деякі з них безпосередньо підлягають головному сирійському військовому командуванню, яке постачає їм зброю та

інший військовий вантаж, що його перед тим доставляла Москва до Сирії.

Ліві угруповання відбули 6-го серпня ч.р. свою конференцію і, як інформувало пресо-ве агентство Ройтерса, створили так званий „Фронт національної єдності”. Вони закликали також до тісної співпраці з Сирією, гострої політики у відношенні до Ізраїлю, зміни політичної системи в Ливані, відсутності від влади маронітів-християн. В наряді взяли участь також деякі поодинокі ліванські-християни, головні ті, які опонують до політики ЗСА і Ізраїля на Близькому Сході.

Виміжачі Москва нахала Сирії передати мусульманам 50 советських танків, щоб тим самим скріпити їхню військову силу, а головне, щоб захопити групу Набіга Беррі, яка виявила бажання співпрацювати у названому „фронті”. Ліві планують, очевидно, усунути від влади теперішній прозахідний уряд президента А. Гемалія і замінити його антизахідним режимом. Тим самим Москва матиме більше впливу на події на Близькому Сході, а впливи ЗСА будуть обмежені до мінімуму.

Так прийнявши міркують собі ліві сили, не знаючи, які потягнення зроблять в тому випадку ЗСА, Ізраїль і запризнені з ними арабські держави, такі, як Єгипет, Саудівська Аравія та інші.

Представники Арабської Ліги конферують в Марокко

Касабланка, Марокко. — Тут зустрілися 17 представників Арабської Ліги, яка нараховує 21 членів, на надзвичайне засідання, яке має на меті „рятувати” ту лігу перед розбиттям. Після сорочок років існування тепер арабські народи з зовсім поглибленою ситуацією в Палестині. Зустріч в Марокко скликав король Хусейн II, але серед представників 17 арабських народів з'явилися лише вісім голів держав, включно з головою ПЛЮ, Ясіром Арафатом.

Якщо присутні не погодяться устійти дати на загальну зустріч, яку вже відкладають три роки з приводу критичної ситуації серед арабських народів, політично помірковані представники арабських держав планують скликати окрему ад-гок комісію, яка буде старатися зустрітись з тими репрезентантами арабських держав, що постійно в останніх роках абсентуються зі зустрічей Арабської Ліги. Тут саме головну роль відіграє Марокко і його король Хусейн II, який вважається за найбільш поміркованого у своїх поглядах арабам. Відверто бойкотують зібрання представники Сирії, Лівану, Аджирі і Південного Ємену.

В СВІТІ

В ПІВДЕННОМУ ЛИВАНІ відбулася найбільша битва від часу відтягнення військових частин ізраїльської армії. У боротьбі брали участь ліванці, переважно мусульмані-шіїти, палестинці й інші з однієї сторони і ізраїльські частини з другої. Речник ізраїльського командування, підтверджуючи правдивість інформації про зустрів, заявив, що по обидвох сторонах були забиті і поранені.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II вибирається вразі відвідати до країн Африки, щоб там на місці з африканськими високими церковними чинниками допомогти згаданим існуючій потребі Церкви і народу, в країнах, які голодують і терплять від інших нестатків. 65-річний Папа, якого жартома журналісти називають „літаючим Папою”, вилітає з Ватикану 8-го серпня на відвідини сімох африканських країн на протязі 11-ох днів. Він відвідає країни з расовими проблемами на півдні і країни, які найбільше терплять від голоду. Під час відвідин Папа відбуде нараду з африканськими єпископами та візьме участь в багатьох запланованих церемоніях.

ПОСАДНИКИ ПОНАД 100 місцевостей з багатьох країн світу, політичні лідери, парламентаристи, військові особи та звичайні туристи, в великому числі прибули до Гірошіми, японського міста, яке відібралося з поспеху атомової бомби, скиненої тут під час Другої світової війни. Вони відзначали цю 40-у річницю великої трагедії, у якій загинуло 130,000 осіб в Гірошімі і приблизно 70,000 в Нагасакі. В церемонії відзначення взяв також участь прем'єр-міністр японського уряду Ясухіро Накасоні з багатьма членами його кабінету і ті японці, які пережили страждання атомового вибуху. Посадники Гірошіми Такеші Аракі заявив, що ще сьогодні 40,000 дітей гинуть голодною й іншою смертю кожного дня, а великі надпруги — ЗСА і СССР, роздувають свої оборонні бюджети та продукують нові смертоносні ядерні бомби і ракети. Він закликав світ до протверзіння, а Гірошіма повинна послужити країнам пересторогою.

„ЧЕЛЛЕНДЖЕР” ПОВЕРНУВСЯ З УСПІШНОЇ МІСІЇ

Лос Анджелес, Каліф. — Міжпростірний корабель „Челленджер”, який першого дня після запуску мав чимало проблем, коли один із трьох двигунів відмовився працювати і адміністрація полетів в Гюстоні навіть застановилася над відкликанням корабля на землю, повернувшись зі свого вісімденного, в кінці таки успішного полету довола землі, привітавши зі собою важливі, нові і цікаві, як заявили астронавти, інформації.

Астронавти Гордон Фулдертон, Рой Бріджес, Стів Макгрейв, Карл Гейніч, Ентоні Енгланд, Лорен Екстон, і Джен-Дейвід Барто, мусили поборити під час лету чимало труднощів, бо крім третього, головного мотору великий телескоп, вартості 72 мільйони доларів, також кілька разів відмовлявся від послуги, але вкінці, після деякого встрявання техніків, екіпа таки змогли ним користуватися, тому полет продовжено на один день, бо першій „Челленджер” мав приземлитися на летунській базі Едвардса в Каліфорнії в понеділок, 5-го серпня.

Астронавти пролетіли за вісім днів 3,3 мільйони миль і, як заявив головний дослідник відповідальний за полет „Челленджера” Юджин Урбан, астронавти і перебуваючи на покладі корабля три лікари перевели усі 13 експериментів, раніше запланованих ще далеко перед полетом, виконавши на 80, з усіх 85 відсотків покладеного завдання.

Полет особливо зацікавив науковий світ, зокрема астрономів, бо концентрація міжпростірних кораблів тим разом була покладена на досліди надземного простору. Д-р Гінтер Брукнер, з дослідної лабораторії морської флотії спеціально джував астронавтам за подивуване зусилля під час виконання місії. Деякі відкриття будуть справді несподіванкою для багатьох вчених.

„Ми є щасливі і задоволені з нашої місії, — заявив капітан корабля Г. Фулдертон і з обставини, що ми змогли приземлитися тут у Каліфорнії, а не, як передбачалося першого дня після старту, у Зарагоза в Іспанії.

Почався суд над А. Вокером

Норфок, Ва. — Тут почався процес над Артуром Вокером, членом шпигунської родини, яка продавала таємні військово-морські флотії ЗСА Советському Союзу. Це перший із чотирьох процесів у цій справі. Вважають, що шпигунська група Вокерів нанесла найбільшої шкоди безпеці ЗСА за останні декілька десятиріч років.

На суді виступала свідком агент ФБІ Беверлі Андрес. Вона розповіла, що А. Вокер спочатку заперечував свою участь у шпигунській діяльності, але після довгого допиту у ФБІ признався.

Згідно з признанням А. Вокера, він діставав від свого брата Джана Вокера двічі по 6,000 доларів: перший раз на початку 1981 року, а другий раз — у кінці 1982 року або на початку 1983 року. Адвокати А. Вокера твердять, що в цей час їх підзахисний був у віддачі від краху родинного підприємства і його братові Джанові не становило великих труднощів витягнути Артура до шпигунської діяльності.

Адвокат А. Вокера заявив репортерам, що його клієнт не є советським шпигуном. Він „простачок, який потрапив на гачок рідного брата”.

Визнання А. Вокера повністю розкриває методи, якими Дж. Вокер витягує решту членів родини і свого приятеля в шпигунську сітку.

Артур Вокер заявив на допиті у ФБІ, що його брат переховував секретні карти в стіні свого будинку. Джан розповів йому, що одного разу він навіть користувався послугами своєї матері, коли вона їздила до Європи, щоб дістати гроші від советського агента. Джан Вокер зробив для неї спеціальний „грозновий пояс”, в якому вона й привезла гроші.

Розкриття шпигунської сітки Вокерів уже привело до багатьох заходів щодо посилення охорони військової секретії ЗСА. Представники Пентагону недавно заявили, що вони перевіряють тепер перевірку всіх осіб, які мають доступ до секретних документів і найбільш часом скорочують їх кількість з 900,000 до 450,000.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕГЕН обіцяв, що приспішить Конгрес в його розгляді внутрішніх справ, включно з його планом реформи податкової системи. В 30-хвилинній конференції, першій від часу його операції, президент Реген сказав, що підтримує компромісний бюджет, який запропонував Конгрес минулого тижня.

ЛІКАРІ ВИЯВИЛИ, що нарість, який витято з носа президента Роналда Регена у вівторок, 30-го липня був такою злісливою раковою, яка відома під назвою карсінома. Такі нарости бувають в осіб, які довго перебувають під сонцем. Цей вид рака не розповсюджується по тілі.

ПРЕЗИДЕНТ РЕГЕН СКАЗАВ, що програма соціального забезпечення повинна бути усунена з федерального бюджету. Демократи в Палаті Репрезентантів підтримують відділення цієї програми від бюджету і тому законопроект „Президента має добрі шанси в Конгресі, який розглядатиме цю справу осінню.

ЛЕТУНСЬКІ КОНТРОЛЕРИ твердять, що існує можливість, що пілот літака Делта, який упав і згорів на летовищі Даллас-Форт Ворт, не був інструкцій даних йому через радіо про небезпеку приземлення. Контролери уважають, що інструкції контролера пілотові літака, щоб він уважав на інший літак, могли спричинитися до того, що літак потрапив у „вітряні ножиці” і впав в катастрофі, як відомо, згинули 133 особи.

ФЕДЕРАЛЬНА АГЕНЦІЯ охорони доквітла у Вашингтоні ствердила, що ріки і озера країни все ще зачистилися, хоч головні проблеми усунули. Якості води в ріках, озерах і струмках постійно кращає.

Вийшли спомини про концтабори

Вінніпег, Ман. — Накладом Комітету Українських Політичних В'язнів (КУ-ПВ) в Канаді появились спомини „За гратами і дровами націонал-соціалістичної Німеччини” авторства д-ра Михайла Марунчака.

В книзі описано зустріч з чеськими політичними в'язнями на Панкраці в Празі, як також поліційні практики гестапо на Бредлавер вулиці. До споминів включено мапу німецьких концентраційних таборів в Україні, яких нараховано в 1942 році понад 30. Найгустіша сітка була на правобережжі України. З уваги на те, що спомини перевидають з нагоди 40-річчя звільнення з нацистських таборів і концтаборів, попередньо видання окремим вступом п. н. „Політично некапітальні-

(Закінчення на стор. 3)

Естонські втікачі щасливо дісталися до Швеції

Стокгольм, Швеція. — Шведська газета „Свенска дагбладен” інформує, що два естонці після 17-денного перебування в дорозі з Кольської півострова перейшли кордон Швеції.

Молоді втікачі, 25 і 28 років, розповіли репортерам шведської газети про себе, але просили не називати їх прізвищ і не фотографувати.

Родом вони з Естонії, втечу на Захід планували на протязі багатьох років. Приблизно місяць тому вони прибули поїздом до Мурманська на Кольському півострові, де знаходиться найбільша советська база підводних човнів.

„Ми вибрали Кольський півострів не випадково, бо там найменше місцевих жителів. Советські громадяни, що живуть поблизу кордону, зобов'язані доносити про кожного приїжджого”, — сказав один з втікачів.

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА

FOUNDED 1993

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00
 UNA members: \$7.50 — 6 months, \$15.00 — 1 year. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
 Postmaster: Send address changes to:
 "Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00
 Для членів УНСОЮЗУ \$7.50 на 6 місяців, \$15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — \$1.00.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
 P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Компроміс: 967,6-бillionовий бюджет

У лютому цього року президент Роналд Реген зголосив до Конгресу свій проект нового державного бюджету на рік 1985-86. Від того часу, отже протягом приблизно півроку, йшли безконечні пересправи над бюджетовими проектами, бо поруч із проектом президента Регена свій інший проект зголосили голова республіканської більшості в Сенаті Роберт Дол та голова демократичної більшості в Палаті репрезентантів Томас О'Нілл, який у своєму проекті пропонував усе те, на що Реген принципово не погоджувався: зредувати дефіцит у новому бюджеті схваленням нових податків та підвищення або збереження давніх державних дотацій на різні крайові цілі коштом радикальної редукції бюджету оборони. Майже півроку велася дебата доволі найбільшої вимоги Президента: якнайбільшої редукції витраток з прицілом на зрівноваження державного бюджету за три роки. Сам він пропонував зменшення витраток приблизно на 100 billionовий доларів.

Головну роль в досягненні компромісу за кілька годин перед тим, як члени Конгресу розішлись на літні ферії, приписують голові бюджетової Комісії в Палаті репрезентантів, колишньому демократичному чорному проповідникові Вілліамові Греєві з Пенсильванії: його посередницький хист знайшов призначення у президента Р. Регена, і деякі коментатори твердять, що заслуги цього конгресмена у справі схвалення нового бюджету спричиняться до зросту його поваги і значення в цілому американському муринському світі.

Розглядаючи, „хто виграв і хто програв“ в цьому остаточному компромісі, найперші коментатори погоджуються, що виграв такий президент Реген, бо в новому бюджеті немає ніяких нових податків, не порушено установи Суспільної опіки, і хоч скорочено суму на оборону, яку вимагав секретар оборони Каспер Вайнбергер, то все ж в остаточній редакції призначено на потреби оборони 302.5 billionовий дол., всупереч первісному демократичному проекту, щоб призначити тільки 298 billionовий. Новий бюджет редукує дефіцит державного бюджету на 55 billionовий дол.

Законодавці вважають, що дефіцит у новому бюджетному році буде на 113 billionовий, тобто наполовину менший, ніж тепер. Песимісти передбачають, що дефіцит зросте до кругло 161 billionовий.

Президент не потребує підписувати текст нового бюджету, якщо його не опротестовує. Але він уже заявив, що кращий, такий бюджет, ніж ніякий, і що він вдовольнений, що в новому бюджеті нема того, проти чого він завжди найбільше протестував: нових податків. Роналд Реген виразно сформулював вже раз своє становище в цій справі: „Великий бюджетовий дефіцит постає не тому, що народ платить замалі податки, а тому, що державний уряд витратує більше, аніж дозволяє йому на це народ“.

967,6 billionовий доларів — це астрономічна сума. Щорічний державний бюджет ЗСА скоплений у грубездній низці, в якій можуть орієнтуватися тільки нечисленні першорядні фахівці. І в новому бюджеті багато позицій це неясні. О'Нілл заявив, що не хоче затримувати довше конгресментів, виснажених затаємним боем за бюджет, і не хоче псувати ім'я настільки прихвально вивченого бюджету, ті подробиці вивчають, коли повернуться Конгрес у вересні з літніх ферій.

Ні одна совісна впорядкована родина, ба навіть ні одна відповідальна одиниця — не може жити без згорі, — бодай в загальних рисах, — устійненого бюджету. Це тим паче стосується такої великодержави як ЗСА. Найпершим відгуком усіх поважних коментаторів на вістку про бюджетовий компроміс у Конгресі було вдовольнення: „Слава Богу, що прийшло таки до компромісу і не стався скандал, що держава опиняється без бюджету“. Найбільша перевага здорового державницького думання членів Конгресу — це свідомість відповідальності, яка тяжить на них. Схвалення щорічного бюджету — це найперший і найголовніший конституційний обов'язок Конгресу. Виконання цього обов'язку не було б можливе, якби не доведено у довгих і палких дебатах таки до компромісу. Бо без компромісу не можливе нормальне й гармонійне життя ні в одній родині, ні в одній громаді і тим більше ні в одній державі. Діставши новий бюджет, Президент зможе тепер приступити до боротьби за реформу податкової системи. Він має перед собою устійнену вже дату своєї зустрічі з Міхаїлом Горбачовим в Женеві. І він має перед собою найпершу й найважливішу для нього самого, для Америки і всього вільного світу справу: поворот до повного збалансування.

Якщо СССР опанує цільний світ, соціальний „цилізм“ нехай буде зліквідований. Поки так станеться, всі геніальні генеральні секретарі ЦК КПСС будуть словами латати соціальний „цилізм“, який розлазить на очах. Вже давно народи СССР зрозуміли, що від соціалізму і „рідної“ партії неможливо сподіватись чогось доброго. Тому народи Советського Союзу вирішили, що треба самим зробити щось для себе. Треба думати власною головою, а не партійно. Мільйони людей почали реалізувати свої власні інтереси, зовсім не цікавлячись інтересами Союзу. Народи СССР стали об'єднаним фронтом проти соціалізму. Почалася пиячка, величезний брак у виробництві, праця для себе на державних підприємствах, крадіж „соціалістичного“ майна, бо це не тільки привілей „рідної“ партії, залишення праці на кілька годин без повідомлення, чорний ринок. В СССР соціалізм не потрапив перевиховати людини в соціалістичну. Економічний механізм соціалізму не зміг перетворити душу в соціалістичну. Тому Андропов вилучив „Товариші! Справжній розвиток соціалізму неможливий без великої праці над духовним розвитком людей“. Черненко на цю тему також зробив велику доповідь.

Народи Советського Союзу під керівництвом „рідної“ партії такі помудрілі. Це признали обидва генеральні секретарі Андропов і Черненко. Люди навчилися діставати більше, а працювати менше. Андропов і Черненко, очевидно, не змогли навчити доклади наше суспільство, не розкрили властиві йому закономірності, особливо економічні. Наука (советська) ще не дала практичні вказівки, які відповіли б засадам і умовам розвитку соціалізму.

Черненко йде трохи далі: „партія і держава чекають від економістів, філософів, істориків, соціологів і правників вироблення надійних шляхів поліпшення ефективності виробництва, дослідів беззаставної побудови суспільства, інтернаціоналізації суспільного життя, проблем комуністичного виховання“.

А тепер знову повернемо до миту комунізму. Гамбургський тижневик „Ді Цайт“ нещодавно опублікував не позбавлений цікавості відомості про настрої молоді в СССР, і то не з „маси“, а про дітей нелегалів. Місце діти „дачі“ недалеко Москви, де за дровами, вартівими з рушницями і високими плодами відпочивають працівники міністерств. Вони сидять у вигідних кріслах не советського виробу в тині

„Був би нікчемний нарід, коли б не шанував своїх героїв, своїх воєнів“...
 Патріарх Йосиф І.

Поруч праці шефа штабу Української Дивізії „Галичина“ німецького майора Вольфа-Дітріха Гайке, що в німецькому оригіналі має наголосок „Sie wollten Freiheit“ („Вони хотіли волі“), а в скороченому українському виданні „Українська Дивізія „Галичина“, „Спогади польового духовника“ авторства о. д-ра Ісидора Нагаєвського є вартісним вкладом в літературу про це з'єднання, яке стало зав'язком Української Національної Армії.

Спогади о. Нагаєвського є своєчасним виданням з уваги на неперервну нагінку советсько-жидівського антиукраїнського фронту проти цього з'єднання, єдиною ціллю якого було вибороти волю своєму народові. Спогади о. Нагаєвського є доповненням книжки майора В.Д. Гайке, який писав свою працю з точки зору військового, професійного штабового старшини-фахівця. Отець І. Нагаєвський пише свої спогади зі становища українського патріота, теолога під кутом християнської віри й релігії та християнської філософії й етики. Автор покликується на св. Письмо й на теологічні авторитети-вселенські собори, папів, Отців Церкви, між ними на Слугу Божого Митрополита-Андрея й Патріарха Йо-

сифа І., які, хоч осуджують війну, пролив крові й жорстокості збройних конфліктів, що їх ведуть поневолювачі з егоїстичних мотивів і з імперіалістичних спонук, то допускають війну в обороні своєї батьківщини й народу перед загрозою окупації ворогом. Автор не обмежується до холодною, суворозителістичного підходу, до зовнішнього спостереження й реалістичного зображення та характеристики воєнів Дивізії й їхньої участі в бойових акціях Другої світової війни, як це зробив майор Гайке, який не знав психіки української людини й воєня-рядовика й якої чужий був світогляд, життява філософія, вартості й ідеали, а навіть щоденний побут, у якому зріс і виховався український воєня-рядовик.

Отець Нагаєвський знає досконало, доглибно, в нюансах усі тайники душі відданих під його духовну опіку воєнів Дивізії. Він був самовидцем, свідком і учасником подій, зв'язаних із Дивізією, від її вишколу в Гайделгері, почерез трагічний свій героїзм бій під

Михайло Кучер

КРАХ КОМУНІСТИЧНОГО МІТУ В СССР

II

дерев і п'ють експортову горілку, грають в карти і нарікають на своїх дітей.

— Син генерального секретаря Валентина Брежнєва був у Вашингтоні на відвідинх советського дипломата і зробив неуспішну спробу залізти у ЗСА. Про це всі говорять у міністерстві вже місяць. Це жальливо, як тільки ми дожили до такого стану і сорому?

— А що ти хочеш, Григоріє? Сьогодні від дітей можна очікувати всього.

— Всього?

— Так, усього і то найгіршого.

— Учора я врешті застав свого „подонка“ вдома.

— „Подонка“? Кого?

— Свого сина. Та я його спитав, що це значить? Куди ти вносиш з дому скло чеське, картини, килими та книги.

— І що він відповів?

— Продаю.

— А куди ти тратиш гроші?

— Як куди? На „Гай лайф“, звичайно. (Цей американський сленг широко вживається советською молоддю).

— Щоб цього більше не було.

— Буде! Я теж хочу добре жити. Я вдарив того „подонка“ — сина і він вдарив

мене. До того погано вилав англійською мовою.

— А мій? Дай мені 50 карбованців.

— Це чому?

— Як чому? Коли буде революція я спасу тебе від повешення.

— Це шантаж?

— Зовсім ні, я лєнінець. В комсомолі, звідки мене вигнали, нас переконували, що ми маємо йти шляхом Леніна. Я й пішов.

— Ти лєнінець, ти пішов?

— Я виконую головний заповіт Леніна — „грабуй нагробковани“.

Що відповіли на це батько „подонка“ невідомо. Партію зрештою не так турбує бажання молоді жити краще, як все сильніша тенденція звільнитися від опіки батьків і взагалі старших віком людей. Тим справа й займається „Комсомольська правда“. Газета скаржиться, що ідеологічне виховання молоді кульгає. Партія старастя знайти підставу для жорстоких санкцій, які вернули б молоді у марксистський ідеологію. Советську молоді зовсім не цікавить справа світової революції. Молодь для партії — проблема і то складна. Зміни в СССР можливі, але не такі, яких сподівається Захід. Доба лєтанту дала несподівано небезпечні наслідки для СССР. За науково-технологічний поступ СССР несподівано заплатив дорожню ціну, але не у „твердій“ валюті. На теоретично безмарному небі комунізму з'явилися хмари, які віщують

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Баргура

ХРЕСТ І МЕЧ

Отець д-р І. (Сидор) Нагаєвський, „Спогади польового духовника“, Видання „Українська книжка“, Торонто 1985, вісімка, сторінок 185, мистецьке оформлення (обкладинка) Л. Палів.

сифа І., які, хоч осуджують війну, пролив крові й жорстокості збройних конфліктів, що їх ведуть поневолювачі з егоїстичних мотивів і з імперіалістичних спонук, то допускають війну в обороні своєї батьківщини й народу перед загрозою окупації ворогом. Автор не обмежується до холодною, суворозителістичного підходу, до зовнішнього спостереження й реалістичного зображення та характеристики воєнів Дивізії й їхньої участі в бойових акціях Другої світової війни, як це зробив майор Гайке, який не знав психіки української людини й воєня-рядовика й якої чужий був світогляд, життява філософія, вартості й ідеали, а навіть щоденний побут, у якому зріс і виховався український воєня-рядовик.

Отець Нагаєвський знає досконало, доглибно, в нюансах усі тайники душі відданих під його духовну опіку воєнів Дивізії. Він був самовидцем, свідком і учасником подій, зв'язаних із Дивізією, від її вишколу в Гайделгері, почерез трагічний свій героїзм бій під

Бродами, (хоч з незалежності від автора причин — неспадки з німецькими військовими чинниками, загроза заборони на Дачах, нове службово-душпаєське відраження о. Нагаєвський не зміг брати участі в брідській баталії), до ліквідації цього унікального з'єднання після перейменування його на І Дивізію Української Національної Армії під українським командуванням аж до капітуляції, перебування в таборах полонених і до переїзду в різні країни поселення у вільному світі.

Отець Нагаєвський був учасником боїв дивізійників, хоч, як духовник, не брав у битвах активної участі з зброєю, бо його озброєнням був меч. А хрест, найсильніша зброя людини, якій не дорівнюють ніякі бомби, ракети, чи космічні споруди. Але о. Нагаєвський був присутній на полі бою, вносив під громом ворожих куль ранені бійці, сповідав, причащав і миропомішував їх на дорогу до вільності, закривав їм повіки й оплакував смерть молодих ідейних людей, які „життя по-

глибока улоговина в землі. Вона почалась на горі і рівною стежкою дійшла аж до Тясмина. Таке провалля в землі мене здивувало, але я не міг догадатись, чому це так сталося. Та приятель, не чекаючи на моє запитання, пояснив, що це був підземний потайний прохід із фортеці до Тясмина, по якому козаки під час ворожої облоги виводили до річки напугані коней. Скільки тут втрачено тяжкої праці, щоб продовжити такий довгий тунель? Це був величезний трудовий героїзм труженників-козаків, які збудували цю таємну оборонну споруду.

Ми ще довго ходили по горі, мовчки дивлячись у степову далечину. І в мій уяві швидко проминали барвисті образи козаків у боях із татарами, поляками і росіянами.

Коли вже перейшло за обідню пору, ми спустилися з гори до громадської ідальні на вулиці імені Богдана Хмельницького. За обідом у розмові знову ми вернулися у Гетьманську Україну. Приятель оповідав різні місцеві напівлегенди і легенди про Богдана Хмельницького, а згодом перевів розмову на особисто трагічну любов України у гетьмана Петра Дорошенка.

Після обіду ми вирішили пройти по місту. Йшли широкою вулицею, напевно ширини її збереглися із гетьманських часів, коли перед гетьманами проходили козацькі кінні і піші полки. Ось уже поминули старовинну церкву, а через короткий час зупинилися і коло другої.

За церквою виднілися хрести кладовища: деякі з них ще стояли струнко, але найбільше було похилених у різних напрямках. Наблизившись до них, я почав читати написи на хрестах — останні відомості про них, що відійшли по той бік.

Ще декілька кроків і переді мною два дубові хрести. На обох виکارовано написи. На першому: „Спи спокійно, Дружину“.

На другому хресті: „Доні-скошеній квітій. Мама“.

Який глибоко гострий і трагічний біль і з розпачливим криком матері і дружини українки!

Вражений і надзвичайною тугою, після раптового притиску мовчання схвильовано питаю приятеля, що він знає про цю трагедію. Виявилось, що він уже в той час учився в Чигирині і сам був свідком цієї трагедії.

Він розповів, як у 1920 році по наказу Леніна на Україні, Кубані і Північному Кавказі були установлені місяці

3 ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ГАРВАДСЬКИЙ ПРОЕКТ

Реакцію вільного українського світу на проголошений проф. Омеляном Прицаком у пресі Гарвардський проект можна в загальному поділити на кілька головних виявів.

Найбільшу групу творить мовчазна частина нашої громади, яка так чи інакше реагує на зазначений проект та більше чи менше згідна підтримати його, але не вважає себе компетентною забирати публічно голос на зборах, чи на сторінках преси. Залишаються це представники громадського й

вкінці найбільш компетентного в тій справі наукового сектора, яким належить слово. Дотепер представники громадського сектора заборили в тій справі більше голосу, як з наукових кіл. Дехто апріорно й безкритично приймає зазначений проект, бо він вийшов з кулуарів Гарварду. Звичайно, важко дискутувати з людьми, які вважають Гарвард своїм фетишем. До речі згадаю про тих, які чесно, являючи говорять і пишуть про це в дусі конструктивної критики згідно з науковою й національною совістю, щоб причинитися до корисного діла. Є ще й такі, які, не маючи цивільної відваги виступати публічно чи говорити просто в очі, стріляють з-за плота, встролюють ножаку в спину та збувають усе надроблюваним мін.

Немає сумніву, що сама ідея ревіндикації духовних надбав русько-українського національного колективу з грабінницьких рухів західного узурпатора в принципі є добра й заслуговує на всебічне попєртя зі сторони як українського наукового світу, так і всієї нашої громади з нагоди відзначування 1000-ліття. Вім'я правди треба ствердити, що не лише доволі зазначено проекту, але й у самому українському Гарварді існує контрверсія, яка наказує бути обережним і думати на змине. Бо деякі публікації, видані тим середовищем, є далекі до наукової правди й національної гідності (наприклад, насвітлювання проблеми антів, Київської Русі, особи Шевченка, Грушевського), що створює недовіря серед наших людей. Далі, в надрукованій на сторінках „Свободи“ й „Америки“ статті п.н. „Чому корпус дооскелярної творчості“ автор майже глуморфікує інші народи, понижуючи при тому свій власний нарід і свою мову, що спровокувало листи до редакції у тій справі. „Прохання до людей доброї волі“ Л. Цегельської статті п.н. „Справді мова селян“ д-ра І. Лєська („Свобода“ з 18-го і 26-го квітня ц.р.). Якось уже так склалося, що я, живуючи записаний від І. Франка О. Прицаком вислів „гавкаю“ з приводу деяких важливіших намагаючись в нашій науці. Один добродій, який нахвалив мене, що він також був запроше-

(Закінчення на стор. 3)

О. Луцьків

ДЕНЬ У ЧИГИРИНІ

(Уривок із спогадів)

Починався сонячний літній ранок, коли я заїхав до мого приятеля, чигиринського вчителя. Це була моя перша поїздка до Чигирини. По дорозі в пам'яті вихилились радісні і сумні спогади з прочитаних книг про цю славу і безтадану столицю Гетьманської України.

Після широго привітання і милого прийняття, мій приятель, охоче погодився показати мені Чигирин.

День лише почався. На обрії ще місяцями не зникла ранкова сін. Ласкаве літнє тепло повільно заповняло простори навколо нас, а ми по крутій стежці вже піднімалися на Гетьманську гору.

Згорі виднілась дорога з селянськими возами, що їхали на базар до Чигирини. Це було ще перед примусовою колективізацією українського села. Спокійно миналися козаки на річці Тясмині, і хвилі повільно котилися до далекого Дніпра. По берегах зеленіли високі трави та очерети.

Гетьманська гора — це руїни козацької фортеці, а разом з ними і козацької слави. Рентки кам'яних стін пообросли травою та мохом. За залишками й надалі переконаливим мовчазними свідками трігних козацьких боїв за вільне українське життя.

На середині гори залишилась незруйнованою козацька криниця, викадана великими камінням і наповнена свіжою водою, яку й досі люди, що живуть під горою, беруть для пиття. Сама українська земля допомагала козакам, постачаючи їх свіжою волюю, коли вони під час ворожих облог тут зручно відбивали напади.

Приятель рукою указав глянучі згорі на те місце, де

червоного терору. В тому році до міст, містечок і на села та хутори раптом насакували загони ВЧК (Всеросійської Надзвичайної Комісії), вони зганяли на загальні збори чоловіків, а при цьому й жінок. Там же на зборах за доносом місцевих комуністичних агентів заарештовували заплідзених ними політично ненадійних для комуністів людей.

Дотримуючись Ленінового принципу, що „мертві революції не шкодять“, виносили жорстокі вирoki. Тоді ж під час такого наскоку загону ВЧК на Чигирин було розстріляно гурт національно-свідомих українців, а в тому числі мужа і доньку вчителю з чигиринської школи. Він був свідомим українцем і в розмові відверто підтримував Українську Народну Республіку.

Підозрілих викликали із згаданої на площу коло церкви громади і оточили чекістами. Провели документальну перевірку прізвищ заарештованих осіб і звірили зі списком прізвищ, поданих командиром загону доносниками.

Незабаром оголошено вирок: всіх засуджених до розстрілу. Десятирічний донечки нашого вчителя вдалось продратись поміж чекістами до батька. Вона схватилась за нього так, що її не могли відірвати від нього.

Чекістський загін був у поспіху. Пролунала команда: „Плі!“ Люто затріщали постріли, і всі засуджені ввали на землю. Згнані на площу люди миттю розбіглися. Побіг і мій приятель.

Він ще деякий час здалеку чув, як дострілювали поранених. Очевидні казали, що і донечка вчителя намагалась піднятися, поки її не добила додаткова куля.

Розстріл національно-свідомих українців був передбачений наспіх, бо вже ввечері, а загони ВЧК на ніч у місяць розстрілів не затримувались. Забитих лишили на місці розстрілу напризволяще.

„На потеху собакам!“ — сказав з нахабним сарказмом командир загону, сідаючи на коня.

Пізнє ввечері, як уже стемніло, на площі коло церкви заголосили старі і малі, забираючи забитих. Схоронили забитих за українську волю там, де хто міг.

Таким сумним спогадом мого приятеля закінчився мій перший і останній день у столиці Гетьманської України — Чигирині.

(Закінчення на стор. 3)

СОЮЗОВЦІ! ЖИТТЬОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА МАЛУ СУМУ НЕ Є ЖАДНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ. ПЕРЕВІРТЕ НЕГАЙНО ВИСОТУ СВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПІДНЕСІТЬ ЙОГО ДО ТАКОЇ СУМИ, ЯКА ВІДПОВІДАЛА Б ПОТРЕБАМ ВАШОЇ РОДИНИ. ЧИМ БІЛЬША РОДИНА, ТИМ БІЛЬШЕ ТРЕБА МАТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ МОЖНА ЗАБЕЗПЕЧИТИСЬ НА НЕОБМЕЖЕНУ СУМУ 50,000, 100,000, 200,000 І БІЛЬШЕ ДОЛ. РАДИМО ВАМ ЩЕ СЬОГОДНІ ПЕРЕВІРИТИ ВИСОТУ ВАШОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

З діяльності українців у Бразилії

У суботу, 20-го квітня ц. р., в Куритибі, в будинку Хлїборобсько-Освітнього Союзу і Українського Бразилійського Клубу в Куритибі, відбулися загальні збори української молодечої організації КЛЕМ. Збори відкрив уступаючий голова Павло Ліщинський. Президію зборів обрано у такому складі: президент — Богдан Бундз, перший секретар — Корнелій Шмулик, другий — Марсело Мартінс. Протокол минулорічних зборів прочитала Марсія Клемчук. Звітуюча почав К. Шмулик, іншими звітовачами були Ігор Баран, спортовий відділ, Марсія Клемчук, секретар, Марсело Мартінс, скарбник, Христина Мартинюк, розривковий відділ. Всі присутні в зборах були одностайні в тому, що уступаюча управа добре виконала своє завдання.

Вибрано управу КЛЕМу на діловий 1985 рік у такому складі: почесний голова — Ольга Горачук, голова — Корнелій Шмулик, заступники — Іван Ковалюк і Ігор Баран; секретарі — Мірна Волошин і Йосиф Зазуля; скарбники — Василь Ковалюк і Аня Навроцька; культурна референтура — Петро Білоцький, Катя Баран, Іван Кіндра, Юлія Кіндра, Елізей Ферентз, Євген Бербець і Дозія Пелех; розривковий відділ Павло Сандога, Кондрат Мартинюк, Ірена Жук, Елизавета Маюра, Луїз Демчук, Аня Шмулик і Методій Стоцький; спортовий відділ — Павло Ліщинський, Жерсон Костин, Сергій Маюра, Методій Стоцький і Євген Шмулик; контрольна комісія — Антонія Сисак, Василь Чмир і Олександр Равлик.

Виставка українських писанок

Асоціація української писанки в Парані й Український Бразилійський Клуб

СТИПЕТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Камаль Гассан Алі заохочує усі арабські країни взяти участь в конференції в Марокко наступного тижня, щоб узгодити становище арабського світу до багатьох міжнародних і економічних проблем і виправити орнозгідний план розв'язки палестинського питання.

РОБЕРТ Л. ВЕСКО, АМЕРИКАНСЬКИЙ фінансист, перебуває в Гавані, Куба, заявив тамашній диктатор Фідель Кастро під час зустрічі з кореспондентами. Він однак заперечив інформації, що кубинська поліція держить Веска під домашнім арештом. «Він прибув до нашої країни шукаючи медичної опіки і спокою і тому немає причини тримати його під наглядом», — заявив Кстро.

Комітет Оборони Української Спадщини

та
Головний Екзекутивний Комітет
Українського Народного Союзу

закликає Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ

на його працю та акції для

1. Поширювання правди про Україну
2. Поборювання очорнювання та знеславлювання українців
3. Оборони громадських прав українців

Пожертви просимо пересилати чеками, або поштовими переказами на:

Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із вивченням вірзком цього заклику.

Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прізвище та адресу.

Сума пожертви \$.....

ім'я та прізвище

число дому, вулиця

місцевість

Нова професіоналістка

Ще один прибуток в ряди наших молодих професіоналістів — Лідія Олександрівна Чапельська закінчила студії в Огайському медичному коледжі в Толідо і отримала диплом доктора медицини.

Донька Ореста і Любомира, мешканців Енн Арбору, Миш, Ліда закінчила середню школу в Енн Арборі, а потім клітинну біологію на Мишигенському університеті в Енн Арборі.

Починає свою спеціалізацію в педіатрії в дитячому шпиталі в Екроні, Огайо.

Д-р Л. Чапельська.

Про гарвардський...

(Закінчення зі стор. 2)

вого об'єктивізму, щоб раз на все дати належну відсіч захланному й неперерічному в методах узурпаторові, який привласнює собі нахабно ту добу нашої історії. Бо опублікована недовго праця про генезу Київської Русі є дуже контроверсійна в методологічному й мериторичному аспектах. На підставі досекюлярної й секюлярної творчості треба опрацювати історію розвитку релігійно-церковної думки русько-української людини (також при співпраці церковних і світських чинників) на фоні впливів зі сторони Орієнту й Охкіденту при узагальненні доби Реформації й Контр-реформації. А паралельно з тим світоглядую еволюцію суспільно-політичної думки від територіально-етнографічного патріотизму до модерного, ідеологічного кристалізованого націоналізму й типу української державки. Вплив нашої науки на розвиток русько-української духовності й національного виховання та свідомості, а з тим і

Олександр Домбровський
Українське Історичне Товариство

Відбулося...

(Закінчення зі стор. 1)

нелл, яку вона передала черстві Улану Дячку, щоб створити окрему комісію для вдержання контакту з американськими федеральними і стейтськими чинниками.

Засідання також прийняло пропозиції, щоб створити маніфестаційну комісію для організації маніфестації у Вашингтоні. Засідання просило присутніх членів Ділового комітету з Вашингтону — мгра Андрія Білика, інж. Юрія Повстенка, інж. Степана Процика, і д-ра Богдана Футея, щоб вони обговорили цю справу між собою та з іншими особами з Вашингтону і представили свій проект Діловому комітету.

Засідання відбулося в дуже діловій і конструктивній атмосфері.

Слід додати, що всі проєкти і пропозиції внесені на обох засіданнях комітету — план праці, правильних, остаточна назва комітету, створення двох додаткових комісій та інші справи ввійшли у програму пленарного засідання, яке відбулося у суботу, 17-го серпня ц. р., в будинку УНС у Джерсі Сіті. Секретаріят вислав листи і копії проєктів до всіх членів комітету і до всіх крайових організацій з проханням щоб останні назвали по одному делегатові до Президії і вислали їх на це засідання.

Естонські...

(Закінчення зі стор. 1)

дав їм з'їсти і відпочити і на авті довіз до прикордонного шведського міста Гапаранда, сказавши на прощання: «Тут ви в безпеці і вільні».

Фінляндія уклала двосторонню угоду з Советським Союзом, згідно з якою обидві сторони зобов'язалися видавати один одному тих, хто нелегально перейде кордон.

Із Гапаранди втікачі добралися до Стокгольму і звернулися до шведських властей з проханням надати їм політичний притулок.

«Яка величезна різниця між західною країною і Советським Союзом», — сказав один з втікачів репортажем. «Які доброзичливі люди, як вони стараються допомогти, чим можуть. Ніхто за вами не шпигує».

Поліція інформує, що втікачі з Естонії живуть поки що в одному з міст центральної Швеції, чекаючи на вирішення своєї долі. Шведські власті переважно надають політичний притулок втікачам з країн советського блоку.

НА ПІДСТАВІ ПЕРЕВЕДЕНОГО «Нью Йорк Таймсом» і Сі-Бі-Ес Ньюз опиту, в узгодженні з таким же опитом в Токіо, З'єднані Стейти Америки і Японія вважають свої країни запризначеними державами, хоч спогляди з Другої світової війни, особливо скінчення двох атомових бомб на японські міста Гірошіму і Нагасакі все ще дуже живі в пам'яті японців старшого і середнього покоління.

Крах...

(Закінчення зі стор. 2)

бурі. «Залізна завеса» більше не існує. На комсомольських зборах замість патріотичних пісень чути мелодії «бітлс». Уже ніхто не плює на «стиляг». Молодь перестала вірити, що Захід хоче напасти на СССР. Партия була змушена сказати дещо правди про Захід. Першою не повірила партійній пропаганді молодь України. Батьки також розчарувалися в комунізмі, але не мають відваги признати дітям. Молодь опановує цинізм. Дехто втікає у світ релігії, або мистецтва. Молоді люди відмовляються мати дітей. «Не хочу дати партії ще двох рабів». Молодь хоче добре жити, що приводить до порушення законів. Молодь не хоче принести себе в жертву «світлій будучині». Хоча добре жити вже тепер. Недовір'я до молоді і взагалі до молодших веде до курйозів. Генеральні секретарі ЦК КПСС геть старі люди. Молодшим не вірять.

У 1927 році існував погляд, згідно з яким «якщо абстрагувати від міжнародних обставин, то соціалізм можна побудувати в одному СССР без світової революції. І якщо це буде зовнішньої інтервенції». (XV конференція ВКП (б). Стенографічний відділ. М. Л. 1927, стор. 441-442 і 585-587).

Такий погляд передбачав, що російська робітничка класа, об'єднавшись з передовим селянством, (якщо бідне, то «передове», хоч практично затуркане) почне поволі рухатися до соціалізму. Замість того в рік «великого перелому» «повільний рух» замінило «революцією зверху». Знищено мільйони «куркулів», що привело до примусової колективізації і штучного голоду. В основу рішення

З бігом часу змінювався характер загрози Советському Союзу. Зараз після жовтневої революції Советський Союз був мілітарно дуже слабкий, але ідеологія мала притягальну силу. Тому з боку Советського Союзу була ідеологічна загроза. Після Другої світової війни Советський Союз став загрозою мілітарною, а не ідеологічною. Однак і при такому стані воєнні переваги Советського Союзу Захід відмовляється треміти від страху, що дивує старців з ЦК КПСС. Старцям з ЦК КПСС згадані так погані сон з очей страх перед потенційно могутнім «трикутником ЗСА — Японія — Китай». До того європейські сателітні країни, хоч тримаються накиненої ідеології і лояльності, мають невеликі клопоти внутрішнього характеру. Тому старці з ЦК КПСС не знають що робити і погрожують.

Хрест...

(Закінчення зі стор. 2)

казу Фрайтага повинен знати шеф штабу Дивізії майор Гайке. Провід дивізійників повинен що справу визначити, поки Гайке ще в живих.

Зайвим скреготом у спогадах є епізод конфронтації між проф. Володимиром Кубийовичем і дивізійниками в приміщенні Українського Центрального Комітету в Кракові. Про такі дрібні справи поки рано писати...

Книжка спогадів о. І. Нагаєвського починається «Словом з нагоди річниці створення Дивізії 'Галичина' Патріярха Йосифа І (квітень 1983), в якому Патріярх мотивує моральне право й обов'язок українського народу стати на оборону загроженої ворогом батьківщини. У «Слові від автора» о. Нагаєвський стверджує, що «визвольна боротьба християнського народу є священною справою за здійснення справедливої Божого ладу на землі».

В цілому книжка має 21 розділ, кожний із кількома підрозділами, в яких подані фактичні дані й описані спостереження, міркування.

Книжку можна набути: Ukrainian Book Co., 91 Armadale Ave, Toronto, Ont. M6S 3W9, Canada. Ціна з посылкою 10 дол.

В ДЖАКАРТІ, ІНДОНЕЗІЯ, підготовляється суд над дисидентами, яких уряд обвинувачує у підпільній діяльності. Серед обвинувачених є колишній прем'єр-міністр, два міністри, чотири високі старшини армії і два лідери молодечих організацій.

МОСКВА ПОГОДИЛАСЯ на міжнародну контролю двох своїх ядерних реакторів, — повідомили кореспондентів дипломати на віденській конференції. Досі усі советські ядерні інсталяції і місця випробування атомових бомб і ракет вважалися герметично замкненими зонами і були заборонені для відвідин не тільки закордонних відвідувачів, але також для пересічних громадян СССР. Погодження Москви на оглядини реакторів, головню тих, які працюють для цивільних цілей, на Заході вважають кроком вперед для підписання договору про контролю ядерних інсталяцій на Заході і на Сході.

Старшим в нагороду, молодшим в заохоту

У біжучих «Вістях» компанії Вестерв Юніон появилось повідомлення про успіх одного з наших професіоналістів, інж. Романа Запотова, від років працівника цієї фірми. Вестерв Юніон стало висилають інж. Р. Запотова в різні країни світу, включно зі Советським Союзом і Китаєм, переводити різні технічні і адміністративні завдання.

Недавно Державний департамент призначив його головою американської групи для дослідів над стандартизацією технічної термінології (словаря) в англійській, французькій і єспанській мовах для вжитку міжнародної телекомунікаційної спілки у її головній

квартирі в Женеві, Швайцарія.

Р. Запотова призначено теж американським делегатом на Світову адміністративну радіову конференцію, що відбуватиметься цього літа рівнож в Женеві. Конференція обговорюватиме розподіл позицій в орбіті, для комунікаційних сателітів.

Інж. Р. Запотова займає у Вестерв Юніон становище директора Розвитку комунікаційних систем, наскрізь модерної технічної думки. Українській громаді треба насправді радіти з кожного успіху її професійного члена.

Н.Н.

День...

(Закінчення зі стор. 2)

Надходив вечір. Молодий селянин почав підганяти батоном коня, везучи мене до пароплавної пристані на Дніпрі. В дорозі він тихо співав про козацьку долю. А в моїй голові настирливо заглушувалися думки як про минулі століття, так і недавні десятиліття большевицького терору на Україні. Москва постійно душить і нищить український народ, українську людину.

Для минулих російських царських і сучасних російських комуністичних поневолювачів України українська національна свідомість була і є великим злочинном, за який присуджувались і тепер присуджуються довічні засланні та смертна кара.

Як жаль, що ще й досі нема загальнообов'язкових законів права на волю народам, на волю людині! Коли будуть всіди визнаватися і послідовно дотримуватися справжні світові закони на вільне національне життя? В XXI столітті? ... у XXII? чи аж у XXIII?

Люди XX століття ще не спромоглися досягти такого гуманітарного успіху. Гуманізм XX століття занадто поверховий. Навпевно, майбутні століття будуть мати значно більші успіхи гуманізму! Бо до того часу уже буде повністю розкрито антилюдність комунізму нереточима людства світу, а демократія, досягаючи ще вищої зрілості, буде розширюватися по всьому світу.

..

Приїхали до пристані. Води широкого Дніпра лагідно плескають понад берегом. Дніпро, як видно, так само мало змінився і його води, напевно, подібно плескались у берегах і в часи Богдана Хмельницького та Петра Дорошенка.

..

Проминуло декілька десятиліть після моїх відвідин Чигириня. Може тепер уже і та церква разом з хрестами, на яких був викарбуваний протест українці, існує тільки української землі. Та цей давній безмежно глибокий національний біль, пронизаний тугою за національною волею, залишився назавжди в моєму серці. Пам'ять серця найміцніша серед всіх інших відчудливо досконалих! Вона навіть не вмирає зі смертю людини, а продовжує безконечно жити в інших рідних її серцях.

ЗАПИСНИК «СВОБОДИ»

Редакції щоденника «Свобода» і «Українського Тижневика» повідомляють своїх читачів, що можна диктувати оголошення, наглі посмертні згадки і термінові вістки, телефонуючи на число (201) 434-7022 протягом 24 годин на добу.

Помоліться за наших друзів.
ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
за спокій і вічну радість душ померлих членів
Фонду Катедр Українознавства.

Впрел. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святую Літургію, в п'ятницю, 30-го серпня 1985 р., о год. 9-й ранку, в УКЦРЦІ Царя Христа в Бостоні, Масс.
за Блаженної ПАМ'ЯТІ:

СТЕФАНА БУЛЬБУ ВОЛОДИМИРА
ВАСИЛИШИНА
МІР. СТЕФАНІО
ВЕСЕЛУ
МИХАЙЛА ВОЛОШУКА

ДМИТРА
НИМИЛОВИЧА
д-ра БОГДАНА
ОПЕСНИЦЬКОГО
ЯРЕМУ ПОПЕЛЯ
ПАВЛИНУ ШКІЛЬНИК

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померлих наших друзів.

Помоліться в часі відправ Заупокійної Богослужби, щоб поєднатися з нами в похіді молитви до Всевиського за тих, що творили добро.

Вічна ПАМ'ЯТЬ Померлим Членам ФКУ!
ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР
УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

ПОВІСТІ! УВАГА! Оповідання!
Вийшла друком у В-ві „СВОБОДА“ цього 1984 року
нова книжка
автора **Петра Балея**
ПАН
ПОВІСТІ та Оповідання
(друге видання, доповнене)
Книжка формату 5 1/2" x 8 1/2" — має 279 стор., м'яку обгортку. За своєю мовою, формою, стилем і висловами — твір оригінальний і цікавий.
Ціна 10.00 дол. з пересилкою.
Популіти зі стейту Нью Джерсі при замовленні книжок зобов'язані додати до відповідної суми ще 6% стейтового податку.
Замовляти:
СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Now available
THE GREAT FAMINE IN UKRAINE: THE UNKNOWN HOLOCAUST
Compiled and edited by the editors of The Ukrainian Weekly
Published by the Ukrainian National Association
Featuring: DR. JAMES E. MACE, The man made famine of 1932-33: what happened and why
DR. MYRON B. KUROPAS, America's "Red Decade" and the Great Famine cover-up
MARC SBYNNYK, Malcolm Muggeridge on Stalin's famine: "deliberate" and "diabolical" starvation
EYEWITNESS RECOLLECTIONS
INCIDENTS ON THE FAMINE
Available only from **СВОБОДА PRESS**, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302
Price:
9 copies \$3.00 per copy, plus \$1.00 postage and handling per order
10-12 copies \$2.50 per copy, plus \$2.00 postage and handling per order
13 or more copies \$2.00 per copy, plus \$3.00 postage and handling per order
ALL ORDERS MUST BE PREPAID. MAKE CHECKS PAYABLE TO **СВОБОДА PRESS**.

ПРИГАДКА
Книжка це найкращий дарунок на різні нагоди - свята, уродини, ім'янини, ювілей тощо.
Книгарня „СВОБОДИ“ пригадує читачам, що має ще на складі невелику кількість книжок на мистецькі теми.
НЕ ГАЙТЕСЯ ІЗ ЗАМОВЛЕННЯМИ!

Надія Сомко: СКУЛЬПТУРА І МАЛЯРСТВО. Монографія. Вид.: Асоціація Дітяч Української Культури. Вступ і підписи під ілюстраціями українською і англійською мовами. Стор. 44 і 34 ілюстрації. Тверда обкладинка. Розмір: 9 1/2" x 11 1/4" Ціна: 18.00 дол.

Николай Неділко: МОНОГРАФІЯ: 60 кольорових репродукцій; біографічні дані, показники прізвищ, тексти й ін. українською мовою; резюме мовою англійською. Вид.: УВАН у США. Стор. 183. Тверда обкладинка. Розмір: 9 1/2" x 9 1/2" Ціна 25.00 дол.

Григорій Крук: СКУЛЬПТУРА. Вид.: Український Вільний Університет. Вступне слово — фон Жан Кассу; введення — фон Іза Бавер. Тексти, листи, ілюстрації й ін. виключно німецькою і англійською мовами. Стор. 160. Тверда обкладинка. Розмір: 8" x 12" Ціна: 28.50 дол.

Надія Сомко — Сергій Макаренко: МАЛЮНОК-ПОРТРЕТИ. Тексти і підписи під ілюстраціями у двох (укр. і англ.) мовах. Тверда обкладинка. Розмір: 9" x 12 1/4" Ціна: 16.00 дол.

Фундація Українського Канадського Мистецтва в Торонто. Канада видала 1982 р. Каталог із Світової Виставки Українських Мистців. Тексти і біографічні дані окремих мистців подані укр. і англ. мовами, підписи під ілюстраціями і знімками — мовою англійською. Стор. 110. Тверда і м'яка обкладинки. Розмір: 8 1/2" x 11 1/4" Ціна: м. 25.00 дол. тв. 30.00 дол.

Мешканців стейту Нью Джерсі зобов'язує 6% стейтового податку
Замовляти:
СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Цінний дарунок!

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ —
НЕОБХІДНА КНИЖКА ДОМА І В ШКОЛІ!

Повна, цінна, як жодна інша, бібліотека біля кожної дитини, студента, вченого.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ

В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
UKRAINE:
A CONCISE ENCYCLOPAEDIA

Том 1-ий \$75.00 — ЦІНА — Том 2-ий \$85.00
Хто замовить ОБА ТОМИ платить \$140.00

Видання це єдиний в Україні, який містить повний переклад української мови з англійської мови.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Пронх, як платити:
Том 1-ий \$75.00
Том 2-ий \$85.00
Оба томи \$140.00
включно з пересилкою.

Відшкодування пересилки (включно з пересилкою) і проху вислати на адресу:

Name _____ Street _____ State _____ Zip Code _____

АНТИКОМУНІСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ в Анголі УНІТА, яка веде збройну боротьбу проти власного комуністичного уряду насадженого штиками совєтських „дорадників“ і кубинських наємників, які все ще у великому числі перебувають в Анголі, розгорнула широку офензивну кампанію проти урядового війська і кубинців. У бою, який відбувся 80 миль від столиці Анголі, урядові війська втратили 71 забитими і 204 пораненими, а кубинці два військові гелікоптери і 16 своїх вояків. Дуже непевно почуваються тепер в Анголі також совєтські громадяни, на яких повстанці полюють ночами і вбивають без суду, знаючи, що це їхній уряд є спричинником нещастя ангольського народу.

ЗАХІДНІ КОРЕСПОНДЕНТИ повідомляють з ізраїльської місцевості Місбе Еріхо, на західному березі ріки Йордан, окупованому ізраїльцями, що там у спеціальному таборі переходять півніськовий вишкіл понад 60 молодих юнаків і юначок під безпосередньою зверхністю Меіра Кагане, який 14 років тому вийшов із ЗСА до Ізраїля і був обраний там членом парламенту. „Ми навчасмо їх бути добрими жидівськими хлопцями“, — заявив один з інструкторів в цьому таборі журналістам. Один з юнаків заявив, що вони вишколюються також у стрільні, але інструктор заперечив цю заяву. Урядові речники в Єрусалимі заявили, що їм нічого не відомо про існування таких таборів.

Статті і дописи підписані авторами, не несуть відповідальності Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допущивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Нема то як на Союзівці!
Осепі
Українського
Народного
Союзу
в Кетскіпських горах
біля м. Кергонксон, Н. Й.

МИСТЕЦЬКІ ПРОГРАМИ

Субота, 10-го серпня
8:30 веч. — **КОНЦЕРТ**
„Верховинці“, танцювальний ансамбль СУМ, Нью Йорк
Оля Ходоба, бандуристка
10:00 веч. — **ЗАБАВА**
Оркестра „Хлопці зі Львова“

Субота, 17-го серпня
8:30 веч. — **КАНАДСЬКИЙ ВЕЧІР ГУМОРУ**
„Гриць Зозуля“ (В. Довганюк) і група гумористів з програмою в трьох частинах
10:00 веч. — **ЗАБАВА**
Оркестра „Іскра“

Субота, 24-го серпня
8:30 веч. — **КОНЦЕРТ**
Марта Андріюк, сопрано
Богдан Чаплинський, тенор
10:00 веч. — **ЗАБАВА**
Оркестра Алік і Дорко

П'ятниця, 30-го серпня
10:00 веч. — **ЗАБАВА**
Оркестра „Нова Хвиля“

Субота, 31-го серпня
8:30 веч. — **КОНЦЕРТ**
Алекс, вокаліст
Оркестра „Темпо“
10:00 веч. — **ЗАБАВА**
Оркестри „Темпо“ і „Іскра“

Неділя, 1-го вересня
8:30 веч. — **КОНЦЕРТ**
Павло Плішка, бас-баритон
Тома Гриньків, піаніст
10:30 веч. — **ЗАБАВА**
Оркестри „Темпо“ і „Нова Хвиля“

Конферансьє: Роман Лупань

Програма може бути змінена
Soyuzivka UNA Estate
Foordmore Road, Kerhonskon, N.Y. 12446
(914) 626-5641

Скористайте з виімково доброї нагоди
ОГОЛОШЕННЯ
в Календарі
УНСоюзу
на 1986-ий рік

Цим Ви зможете познайомити весь український загаль з Вашою установою, Вашою професійною обслугою, чи Вашим підприємством.

Одна сторінка \$90.00
Пів сторінки 50.00
Чверть сторінки 33.00
Одна восьма сторінки 20.00

Замовлення і належність проситься надсилати найдалше до 20-го вересня 1985 р.

СВОБОДА
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Замовлення і належність проситься надсилати найдалше до 20-го вересня 1985 р.

СВОБОДА
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Замовлення і належність проситься надсилати найдалше до 20-го вересня 1985 р.

Замовлення і належність проситься надсилати найдалше до 20-го вересня 1985 р.

Замовлення і належність проситься надсилати найдалше до 20-го вересня 1985 р.

Замовлення і належність проситься надсилати найдалше до 20-го вересня 1985 р.

Прогульки до „Катедрі сосон“

Отець шамб. С. Чомко з групою учасників прогульки до „Катедрі сосон“ з таблицю про український Голокост.

Чудового літнього ранку 7-го липня ц.р. вибрався союзник 93-го Відділу СУА зі своїми приятелями автобусом з Гартфорду до Інтернаціонального храму „Катедра сосон“ („Cathedral of the Pines“) в стейті Нью Гемпшир. Настрий подорожний був так само прекрасний, як і погожий липневий день. Нова Англія, славазі своїм зеленим, чистоті та своєрідним на біло мальованим церквам з високими вежами, притягла нашу увагу своєю привабливістю. В сусіднім стейті Масахусетс ми зупинилися на сніданок, а через те, що мали багато часу до нашої Служби Божої, всі подорожні виявили бажання зупинитися на пікнік у стейтовому парку Манаднок, недалеко від місцевості Ріндж — мети нашої подорожі.

При вїзді до парку привітав нас „Ренджер“ та побажав цікаво і весело провести час нашого побуту. Ми розташувалися в гарній частині серед соснових дерев парку, де були пікнікові столи та інші вогниди. Час минав швидко при смачній перекусці, привезеній з дому, сміху, жартів, розмов та посень.

Луцелія Руссель, помічниця директора Інтернаціонального храму, привітала нашу групу та запросила послухати доповідь про історію храму, з чого ми радо скористали.

Історія заснування „Храму сосон“ є історією родинної любови та національної гордості родини Слоан, яка в 1938 році купила велику ферму в околиці Рінж, Нью Гемпшир, з чудовими краєвидами гірських пасм трьох стейтів. Цю землю вони розділили поміж чотирьох синів. Один з них, Сандерсон Слоан, вибрав собі місце, де тепер знаходиться цей храм. Родина Слоан давно мріяла побудувати каплицю в цій околиці; син Сандерсон просив батьків зачекати з будовою, аж він повернеться з війська, в якому служив, як лейтенант летунства. В лютому 1945 року він загинув на війні з Німеччиною. В пам'ять їх сини батьки вирішили збудувати не лише родинну каплицю, але каплицю-національний храм для всіх, хто загинув на війні.

„Катедра сосон“ лежить 1400 футів над рівнем моря в південнозахідному куточку стейту Нью Гемпшир з чудовим краєвидом на всім гірських пасм: зелені гори Вермонт, великі і малі гори Манаднок, Гар, Керсайд. Слово „Катедра“ зовсім не відповідає нашій уяві великої споруди з високими вежами. Ця „Катедра“ — ліс високих сосон, що своїми верхами закривають небо, а стовбури нагадують стіни дерев'яних готичних храмів. Перше, що кидається в очі, це „Memorial Bell Tower“, яка була споруджена в честь американських жінок, що віддали своє життя під час воєни. Великі чотири бронзові плати, виконані славними мистцями Норманом Роквеллом і його сином Петром, прикрашають стіни цієї вежі, що зображають ролю жінок у боротьбі й розвитку Америки. Всередині вежі є бронзова статуя „Дерево життя“, яка символізує жіноку як матір всіх людей.

Після Служби Божої п-і Руссель подякувала за наш дарунок для музею та за відвідини. Голова 93-го Відділу СУА Мирослава Солук подякувала директорці Інтернаціонального храму, о. шамб. Чомкові, хористам, диригентів та Славі Кукіль.

З почуттям виконання доброго діла вертались ми додому.

І ще в одному місці падомиництва багатьох людей і народів буде відомо про нас, українців, про тих, хто віддав своє життя лише тому, що він ним був.

З почуттям виконання доброго діла вертались ми додому.

З почуттям виконання доброго діла вертались ми додому.

З почуттям виконання доброго діла вертались ми додому.

З почуттям виконання доброго діла вертались ми додому.

З почуттям виконання доброго діла вертались ми додому.

З почуттям виконання доброго діла вертались ми додому.

З почуттям виконання доброго діла вертались ми додому.

Увага! У Книгарні „Свободи“ можна замовляти
ІСТОРІЮ УКРАЇНИ
Наталії Полонської-Василенко
Два томи — тверда оправа — мапи — 1,190 сторінок друку.
Ціна: 52.00 дол. з пересилкою.
Мешканців стейту Нью Джерсі зобов'язує 6% стейтового податку.
Замовляти:
СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ПРО КОНВЕНЦІЇ УНС ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ
Конвенції Українського Народного Союзу завжди були головним етапом в розвитку не тільки самого Союзу, але і всієї Української Громади в Новому Світі. Чого можна очікувати від перебігу і рішень та вислідів кожної чергової конвенції цієї найстаршої і найбільшої української установи у Вільному Світі, базуючись на досвіді минулого?
Інформації про це знайдете у виданій безпосередньо перед 30-ю Конвенцією книжці А. ДРАГАНА.
У ДЗЕРКАЛІ КОНВЕНЦІЙ УНС
У книжці, крім вступної загальної характеристики усіх попередніх 29 конвенцій, подано основні інформації про них:
• де і коли вони відбулися,
• скільки було делегатів,
• який у тому часі був організаційний і фінансовий стан УНС,
• які важливі рішення винесено та кого обрано до проводу.
Книжка ілюстрована, має 72 сторінки і коштує ТІЛЬКИ ЧОТИРИ ДОЛЛЯРИ.
Замовляти в книгарні „Свободи“
„СВОБОДА“ BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Нью Джерсі зобов'язує 6% стейтового податку!

УВАГА! ДО ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ“ І ЛЮБИТЕЛІВ МИСТЕЦТВА УВАГА!
Вийнятковий дарунок
МИСТЕЦЬКІ ВИДАННЯ
КОНСТАНТИНА ШОНК-РУСИЧА
І ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА: зміст складений із 51 підзаголовків, починаючи з МИСТЕЦТВА НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ і кінчаючи ЦЕРКВАМИ НА УКРАЇНІ. Рисунок, малюнок, портрети і знімки — чудові. Стор. 300.
2 ДЕРЕВ'ЯНА РІЗЬБА В УКРАЇНІ: багата на репродукції, оригінальні знімки і, головне, професійне пояснення цілого процесу праці цього прекрасного мистецтва. Стор. 184.
3 УКРАЇНА В ЛІСТІВКАХ: це 168-сторінковий, двомовний альбом, у якому знайдете кольорові репродукції малюнків і знімків 150-ти мистців.
Усі ці книжки-альбоми у твердій обкладинці із золотими написами. Розмір 8 1/2 x 11"
ВЕЛИКА ЗНИЖКА ЦІН:
Історія укр. мистецтва ..... 25.00 дол.
Дерева різьба в Україні ..... 25.00 дол.
Україна в листівках ..... 20.00 дол.
При закупі усіх 3-ох книжок ..... 55.00 дол.
Мешканців стейту Нью Джерсі зобов'язує 6% стейтового податку
Замовляти: **СВОБОДА BOOK STORE**
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНІ УНСоюзу!

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:
• АВТОМ власним або чужим
• АВТОБУСОМ
• ПОІЗДОМ
• ЛІТАКОМ
• чи КОРАБЛЕМ
всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова грамота
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ВОЛОДИМИР БАРАГУРА
КАЛИНОВИЙ МІСТ
Збірка споминок — розповідей із дитячих років у Меморіалі, із життя учнів Яворіської гімназії в 1922-28 рр.
Мистецьке оформлення Зеновія Онисевича
220 стор., ціна \$12.00, порто \$1.00
Мешканців стейту Нью Джерсі зобов'язує 6% стейтового податку.
Замовляти: **СВОБОДА BOOK STORE**
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

UKRAINIAN NATIONAL FUNERAL SERVICE
Український Національний Цвинтар-Пам'ятник пологдують всі справи пов'язані з похороном і похованням в ЗСА.
4111 Pennsylvania Ave., SE Washington, D.C. 20746
Tel.: (301) 568-0630 — Days (301) 855-8864 — Sat., Sun., Eve. & Holidays
MAIL: PO Box 430 Dunkirk, MD 20754

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

Richard H. Burnadz
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
FUNERAL HOME
371 Lakeview Avenue CLIFTON, N.J.
Phone: (201) 772-1880
Funeral Director
Chapels available throughout the Metropolitan Area